

Gästgivareboden, Edenryd.

Smugglarrundan – mellan hav & sjö

Smugglarrundan är en 19 kilometer lång cykelrunda. Med cykel tar du dig genom bruksorten Bromölla och längs Edenryds Riviera där du slås av vackra vyer och rekreation i form av bad och vandring. Här finns möjligheter att äta, besöka pub eller varför inte stanna över på något av de olika B & B som finns utmed rundan.

Intill den stora industrin i Nymölla rinner Skräbeån – ån som binder samman Ivösjön med havet. Skräbeån är ett av södra Sveriges bästa fiskevatten för sik. Vid Skräbeån finner du också Nymölla kvarn.

Någon kilometer västerut kommer du till det lilla samhället Gualöv där du kan göra en avstickare till Byvägen där den gamla romanska kyrkan från 1100-talet ligger. Väl på rundan igen skymtar du snart Ivösjön – Skånes största sjö. Här finns möjlighet att stanna för en fika eller varför inte bada vid badplatsen Strandängen. Därefter cyklar du alldeles intill Ivösjön och möter kanalen innan du åter är i Bromölla samhälle. På väg in i centrum passerar du ortens stora lekplats – här finns möjlighet att fördriva någon timme.

🇬🇧 The Smuggler Tour – between the sea and the lake

The smuggler tour is a 19-km-long cycle trip. You cycle through the old mill town of Bromölla and along Edenryd's Riviera, where you will find beautiful views and various activities, such as swimming and hiking. You will find places to eat and you can visit the pubs, or why not stay the night at one of the various B&Bs which are available along the route.

The River Skräbe runs adjacent to the major industrial area in Nymölla – the river that connects Lake Ivö with the sea. The River Skräbe is one of southern Sweden's best fishing waters for whitefish. You will also find Nymölla Mill on the river.

A few kilometres west and you will be in the small community of Gualöv, where you can make a detour on Byvägen where the old Romanesque church from the 1100s lies. Once you are on the cycling track again, you will soon be able to see Lake Ivö – Skåne's largest lake. Here you will have an opportunity to stop for a snack or even a swim at the Strandängen bathing area. You can then continue on your journey and soon you will be right next to Lake Ivö, where you will meet the canal before you are back in Bromölla. On the way into the centre you will pass the town's biggest playground – where you will certainly be able to pass an hour or so.

Östersjöskusten, Edenryd.

Smugglarrundan

Smuggling vid Östersjöskusten

Båtarna kom nattetid och i skydd av mörkret fördes mystiska bytten i land vid Edenryd. Ett litet gråstenshus på stranden nedanför Gästgivaregården användes som gömställe. Smugglarna tog stora risker, men det var mycket pengar som stod på spel. Smuggelgodset var – tyger!

I äldre tid bedrevs smuggling lite varstans utmed Hanöbukts kuster. Smuggelhandel var oftast en lönsam sysselsättning för skärgårdsbefolkningen och uppfinningsrikedomen var stor när det gällde att lura nitiska kustvakter. De smugglare som åkte fast dömdes till böter eller fängelse och varorna konfiskerades. Från 1700-talet och fram till 1800-talets mitt var smuggling av tyg vanligast. På utländska tyger var det höga tullavgifter och vissa textilier fick inte importeras alls. De eftertraktade fina ylle-, bomulls- och sidentygerna som smugglades in via bland annat Edenryd såldes vidare till handlare i Sölvesborg, Karlshamn och Kristianstad. Under 1920- och 30-talen var Edenryd och Nymölla centrum för spritsmuggling. I Sverige hade införts ransonering av alkoholhaltiga drycker och det lockade smugglare att börja göra "affärer" med Tyskland. Beställarna var för det mesta malmöbor men det ansågs lättare att ta in smuggelsprit här uppe än i det livligt trafikerade Öresund. Dunkar med 96-procentig sprit levererades med motorbåtar under dygnets mörkaste timmar och hämtades på nätterna av bilar från Malmö.

För flera smuggelhistorier:

besök vår hemsida www.bromolla.se/smugglarrundan

🇬🇧 Smuggling on the coast of the Baltic Sea

The boats arrived at night, and under the cover of darkness mysterious bundles were brought ashore at Edenryd. A small granite house on the beach below the inn was used as a hideout. The smugglers took great risks, but a lot of money was at stake. The smuggled goods were – fabrics!

In the old days, smuggling was carried out along the Hanö Bight. The smuggling trade was often a profitable occupation for the archipelago population, and they had to use great ingenuity to trick overzealous coastguards. The smugglers who got caught were sentenced to fines or imprisonment and the goods were confiscated.

From the 1700s until the mid-1800s, the most common item to be smuggled was fabric. The customs duties on foreign fabrics were high, and certain fabrics were not allowed to be imported at all. The coveted fine wool, cotton and silks that were smuggled in via Edenryd, and other places, were sold to traders in Sölvesborg, Karlshamn and Kristianstad.

During the 1920s and 1930s, Edenryd and Nymölla were centres for alcohol smuggling. In Sweden, the rationing of alcoholic beverages had been introduced, and that attracted smugglers to start doing "business" with Germany. The clients were mostly people from Malmö, but it was considered easier to bring in illicit liquor up to Nymölla rather than in the busy Sound. Cans of 96 per cent alcohol were delivered by motorboats during the night and were picked up and loaded onto vehicles that came from Malmö.

For more contraband stories:

visit our website www.bromolla.se/smugglarrundan

Bromölla Turistbyrå / Tourist Office

Hermansensgata 22, Bromölla

+46 (0)456 82 22 22

turistbyran@bromolla.se

www.visitbromolla.se

Ansvarig utgivare: Bromölla kommun.

Kartfoldern producerad av Kartprojekt AB, Mörrum.

Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning LMV 2008-02-29

Copyright = Geodatacenter Skåne AB och LMV Lantmäteriverket.

Utgivaren ikläder sig inte någon ersättningskyldighet på grund av ofullständighet i kartan.

Översättning: Daccab Foto: Tobias Delfin, Framsida: Viktoria Unosson

Välkommen till Smugglarrundan

19 km

"Mellan hav och sjö"

- Smugglarrundan
Smugglarrundan
- Lilla Kungsleden
Lilla Kungsleden
- Edenryds kustled
Edenryds kustled
- Vägpassage
Road Crossing
- Gång-ochcykelväg
Footpath/cycle path
- Turistbyrå
Tourist information office
- Parkering
Car park
- Badplats
Bathing site
- Vindskydd
Windshell
- Vandringsled
Footpath
- Rastplats
Picnic site
- Soptunna
Trash can
- Toalett
Public convenience
- Fiske
Fishing
- Café
Café
- Matställe
Café, restaurant
- Museum
Museum
- Småbåtshamn
Marina
- Järnvägsstation
Railway station
- Stugby
Cottages for hire
- Bed and Breakfast
Bed and Breakfast
- Vandrarhem
Youth Hostel
- Hotell
Hotel
- Camping
Camping

1 Iföverkens industrimuseum/ Iföverken Industrial Museum

Industrimuseet visar Iföverkens mer än hundraåriga historia och rymmer även en keramisk verkstad, konstutställningar och en liten trädgård.

Iföverken Industrial Museum provides a display of toilets that are over a century old. The museum also houses a ceramics workshop, art exhibitions and a small garden.

2 Torgfontänen "Scanisaurus" / The square fountain "Scanisaurus"

För omkring 60 miljoner år sedan var Ivön en ö i det dåvarande Senoiska havet, vars kust under kritaerioden låg i höjd med det smäländska höglandet. I havets salta vatten levde svinhalsödlan som har fått namnet Scanisaurus efter Skåne. Fontänen uppfördes av konstnären Gunnar Nylund och invigdes 1971.

Scanisaurus.

About 60 million years ago Ivön was an island in the Senoiska Sea, as it was called at the time. During the Cretaceous period, the coast was at the same height as the highlands of Småland. The "Scanisaurus" lived in the salty water of the sea and is named after Skåne. The fountain was built by the artist Gunnar Nylund and was unveiled in 1971.

3 Brukshuset / The industrial community

Brukshuset var en gång lika karakteristiska för Bromölla brukssamhälle som torg-ödlorna är idag. Huset är liksom ödlorna mer eller mindre unika i sitt slag och dominerade samhällsbilden helt under flera årtionden. I ett av husen kan du stiga över tröskeln till ett arbetarhem från sekelskiftet, i ett annat besöker du ett lanthandelsmuseum. Huset byggdes under åren 1905-07. Från början fanns 20-30 hus, idag finns bara åtta bevarade.

The industrial community in Bromölla (Brukshuset Bromölla) built between 1905 and 1907. Eight of the 20-30 original houses have been preserved. Ivetofta Folklore Society have three of them at their disposal; one of these is furnished in the style of a working-class home around the turn of the century.

Brukshuset.

4 Cementstaket/ The cement fence

Det finns idag cirka 10 kilometer cementstaket kvar i Bromölla. De olika modellerna visade vilken samhällsklass du tillhörde. Standardmodellen för arbetare, tjänstemannamodellen för tjänstemännen och så fanns det vissa direktörsmoeller.

There is about 10 km of cement fencing left in Bromölla. The different models revealed which social class you belonged to. The standard model for workers, the civil service model for officials and some models for directors.

5 Rusthållargården

Rusthållare kallades den som var innehavare av ett hemman som åtagit sig att sätta upp och underhålla ryttare med häst och utrustning. Som kompensation befriades man från skatt. Rusthållargården i Edenryd är i dag B&B med café och pub.

The owner of a homestead was called a Rusthållare and had agreed to provide riders with horses and equipment. As compensation, they did not have to pay any tax. Today, Rusthållargården, in Edenryd, is a B&B with a cafe and a pub.

6 Gästgivareboden

Gästgivareboden har tillbaka i tiden används som gömställe för smuggelgods bland annat brännvin, silke och siden.

In the past, the inn's "Gästgivareboden" was used as a hiding place for smuggled goods, including vodka and silk.

7 Gästgivargården

Gästgiveriet i Edenryd är från 1700-talet. Resande kunde där få mat och logi, det var även hållplats för postdiligen. Idag kan du övernatta på Gästgivargårdens B&B.

The inn in Edenryd was built in the 1700s. It was a place where travellers could get food and shelter, and it was even the stop for the mail coach. Today, you can stay overnight.

8 Nymölla Kvarn/ Nymölla Mill

Kvarnen är dokumenterad 1624 men är troligen betydligt äldre. Den siste mjölnaren lämnade kvarnen 1960 i samband med att massfabriken byggdes. En häftig brand 1969 förstörde delar av kvarnen. Den har idag återställts i ursprungligt skick och kvarnhjulen snurrar fortfarande. Kvarnen är öppen vid olika tillfällen och erbjuder då mjöl till försäljning.

The mill is mentioned in documents dating back to 1624, but it is probably a lot older. The last miller left the mill in 1960, when the pulp mill was built. A fierce fire in 1969 destroyed parts of the mill. It has now been restored to its original condition and the mill wheels are still turning. The mill is open at various times and sells flour.

9 Skräbeån/ River Skräbe

Under forntiden var Skräbeån en viktig samfärdsled, eftersom den band samman Östersjön med Ivösjön och ovanför liggande vattenområden. Den blev senare en viktig lokal kraftkälla. Ån är landets sydligaste reproduktionslokal för havsvandrande sik. Även lax och öring vandrar upp i ån. Under vinterhalvåret fiskas sik i Skräbeån, som bedöms vara en av Sveriges finaste fiskeplatser.

In ancient times, the River Skräbe was an important traffic route because it connected the Baltic Sea with Lake Ivö and the surrounding waters. It later became an important local source of power. The river is the southernmost reproductive area for sea-migrating whitefish. Even salmon and trout migrate up the river. During the winter, whitefish is fished in the River Skräbe, which is regarded as one of Sweden's finest fishing grounds.

10 Gualövs kyrka/ Gualöv Church

Kyrkan anlades under 1100-talet och är byggd av gråsten. Den är byggd efter det romanska mönstret med långhus, kor och absid. Valven byggdes under senare delen av 1400-talet, då även vapenhuset åt söder tillbyggdes.

The church was built during the 1100s and is built out of granite. It is built in the Romanesque style with a nave, chancel and apse. The vaults were built in the late 1400s, when the south-facing porch was also built.

11 Skansbron/ Skans Bridge

Ivetoftas förbindelse mot Gualöv västerut över Skräbeån gick över Skansbron. Den kallades så eftersom den rann nära det dåtida värdshuset "Skansen". År 1837 beslutade man att ersätta den gamla slitna träbron och uppföra en ny av sten. 1874 genomfördes en sänkning av vattennivån i Ivösjön med cirka två meter. En ny sträckning av ån gjorde då stenbron överflödig.

Ivetofta's connection to Gualöv, westward across the River Skräbe, goes over Skans Bridge. It received its name because, originally, it was built near to the Skansen Inn. In 1837, it was decided that the old worn-out wooden bridge would be replaced and a new one would be constructed out of stone. However, in 1874, the water level in Lake Ivö was reduced by about two metres, so this meant that the stone bridge was no longer necessary.